

Můj pokus o mistrovsky opus

29. 12. 2014

Šest špičkových interpretů v autorských dokumentech šesti režisérských osobností. Houslista Josef Špaček, violoncellista Jiří Bárta, klarinetistka Ludmila Peterková, kytarista Pavel Steidl, klavírista Martin Kasík a hornistka Kateřina Javůrková v režii Markéty Ekrt Válkové, Jakuba Sommera, Vladimíra Michálka, Romana Vávry, Zdeňka Jiráského a Theodory Remundové.

Série dokumentů o klasické hudbě, díky kterým vnikne kamera do „kuchyně“ interpreta a bude jej sledovat ve chvílích, kdy studuje partituru určité skladby. Při zkoušení získá divák zajímavé a neznámé informace o skladateli i muzikantovi, který se rozhodl utkat se s mistrovou hudbou.

Každý z dílů představí mimořádné hudebníky během intenzivní práce, kdy studují díla vybraného skladatele, a nabídne divákovi zajímavé a neznámé informace o autorovi hudby, i muzikantovi, který se rozhodl utkat s mistrovským dílem.

*„S nápadem sledovat zápas interpreta během práce s partiturou přišel autor námětu cyklu a scenárista Milan Tesař, který měl možnost díky své novinářské práci poznat mnohé hudebníky nejen jako špičkové interprety, ale především jako lidi z masa a kostí, za jejichž výkonem stojí nejen talent a píle, ale mnohdy i pochybnosti, jistá míra osamělosti, křehkost či nejistota. V tom je kouzlo celého cyklu. Vznikl unikátní projekt, ve kterém nejde o portréty umělců, ale o jejich vztah k dané skladbě, o filosofii, hledání výrazu a osobité interpretaci,“ říká kreativní producentka **Kateřina Ondřejková**.*

Společně pak hledali interprety studující skladbu, která pro ně není jen hudebním objektem, jenž musí zpracovat, ale ke které mají skutečně osobní vztah. Důraz při výběru byl kladen i na rozdílné osobnosti s odlišnou mírou zkušeností. V cyklu se tak objeví např. mladičká hornistka Kateřina Javůrková, nejmladší laureátka Pražského jara, která se připravuje na svůj první sólový koncert s velkým orchestrem, či charismatický violoncellista Jiří Bárta, který se po více než deseti letech vrací k nahrávání Bachových Suit pro sólové violoncello. Záměrem bylo zaznamenat dialog interpreta s partiturou tak, aby dokument sloužil hudbě a snímání nebylo ryze dokumentární. Proto tvůrci oslovili nejen dokumentaristy, ale i filmové režiséry, např. Vladimíra Michálka či Zdeňka Jiráského.

*„Muzikanty jsme vybírali jednak s ohledem na nástrojovou pestrost, jednak pro jejich osobnost. Vesměs jsou to lidé, kteří jsou ochotni se otevřít a netrvají na image virtuosního robota, jak ho známe z koncertního sálu. Hledali jsme režiséry rozkročené mezi dokumentem a hraným filmem, neboť nám bylo jasné, že chceme všemi filmovými prostředky docílit toho, aby vážná muzika divákem neprotekla,“ říká **Milan Tesař** a k samotnému dlouhému procesu vzniku pořadu dodává: „Byl jsem „přinucen“ poslouchat celé dva roky hodně dobré muziky, mohl jsem jít na pivo s tak skvělými muzikanty, jako je cellista Jirka Bárta, kytarista Pavel Steidl, anebo klarinetistka Lída Peterková. A překvapilo mě, jak nesnadné je během půlhodinového dokumentu balancovat na hraně mezi muzikologickou analýzou a poutavým portrétem člověka, který něco umí na vrcholné úrovni.“*

*„Zajímavé bylo sledovat nejen odlišný přístup hudebníků k dané skladbě, ale i jejich osobitý vztah k interpretaci jako takové. Málokdy má člověk možnost poznat to, co předchází špičkovému výkonu a co stojí za bezchybným provedením skladby na pódiu. Mnohdy je proces zkoušení zajímavější než samotný koncert a člověka pak překvapí třeba to, že virtuóz Josef Špaček hraje fotbal se stejným zanícením jako na housle, a když nemůže vyběhnout v kopačkách na trávník, svádí boj s míčem aspoň doma v obýváku na playstationu,“ dodává **Kateřina Ondřejková**.*

Otázky na režiséry:

Co vám práce na projektu přinesla?

Jaké pro vás bylo setkání s hudebníkem či hudebníky, o nichž jste točili?

Co vy považujete za svůj pomyslný mistrovský opus či alespoň pokus o něj?

Theodora Remundová

Určitě mi to přineslo milé seznámení s hlavní protagonistkou filmu, výbornou hornistkou Kateřinou Javůrkovou. Také jsem měla díky natáčení možnost setkat se se současným významným polským skladatelem Krzysztofem Pendereckim. Právě práci Kateřiny Javůrkové na interpretaci Pendereckého skladby Zimní cesta jsme se snažili divákům v našem díle cyklu Můj pokus o mistrovský opus zprostředkovat.

Já i celý štáb jsme se měli s Kateřinou Javůrkovou velmi dobře. Krom toho, že je to ve svých třiaadvaceti letech skvělá hornistka, je to také výborná kuchařka a cukrářka.

Ve svých filmech se o nějaké „své“ mistrovství ani tak nesnažím. Dokument беру jako obraz mojí komunikace s tématem a hlavními protagonisty a pak také jako prostředek komunikace s divákem.

Vladimír Michálek

Práce na projektu mi přinesla pocit velké tvůrčí svobody, kterou jsem dlouho nezažil.

Setkání s hudebníky bylo vynikající a nezapomenutelné. Paní Peterková je výjimečný člověk, a to se netýká jenom její profese. To, že se nám poštěstilo zachytit pana Kukala, považuji za malý zázrak. Myslím, že to bylo skvělé pro všechny zúčastněné. Zejména pak to, že se podařilo výsledný tvar dotáhnout k výsledku, s nímž jsou všichni spokojeni. To je pro mne velké zadostiučinění, protože ke všem chovám velký respekt.

Nesnažím se o mistrovský opus. Snažím se pouze dělat dobře svou práci. A to, jak se mi to podaří, ukáže až čas. Snad.

Markéta Ekrt Válková

Práce na projektu mi přinesla seznámení s milým a velice talentovaným Josefem Špačkem.

Pozorovat ho při hře a rozboru skladby bylo prostě sledování někoho, kdo mistrovsky ovládá svou profesi. Bylo to fascinující.

Pevně doufám, že můj mistrovský opus je stále nedosažitelně přede mnou. To člověka motivuje k pozornosti a vnímavosti.

Zdeněk Jiráský

Kromě poznání Martina Kasíka a jeho ženy to byl objev zapomenutého českého hudebního skladatele Klementa Slavického.

Energické, intelektuální, inspirativní.

Nemám ambice tohoto druhu.

Roman Vávra

Kromě práce - jedná se přeci jen také o obživu - setkání s místem a obcí, kde Pavel Steidl žije. Skryje nad Berounkou mě naplňují naděje, že občanská společnost může dávat našim životům radost, kulturu a tudíž smysl.

Kdyby nezazněla tato otázka, na tu předchozí bych nejspíš odpověděl, že právě setkání s kytaristou Pavlem Steidlem bylo darem, který občas filmařská profese přináší. Zkrátka radost ze setkání s talentem, vřelostí i životní energií.

Právě snaha o zachycení eruptivního naturelu zmiňovaného kytaristy.

Jakub Sommer

Po dlouhé době jsem točil dokumentární film. Žánr, jemuž jsem trochu odvykl. Díky tomu jsem k projektu přistupoval s respektem a jemnou obavou, což ve finále vyústilo v soustředěnost a nasazení, díky kterému vznikl, doufám, podařený kus.

Jiřího Bártu obdivuju už dlouho. Je to svým způsobem náš „rodinný violoncellista“. Film o něm natočil i můj otčím Jan Špáta. Setkání s ním si považuji. Nejenom, že je to geniální cellista, navíc v sobě spojuje charisma a šmrnc Banderase s hravostí věčně mladého kluka, což z něj činí ideálního filmového hrdinu.

Ten mám ještě, doufejme, před sebou.

Jiří Bárta a Bachovy Suity pro sólové violoncello očima Jakuba Sommera

Jakub Sommer sleduje návrat Jiřího Bárty k Bachovým Suitám pro sólové violoncello. Po osmnácti letech vzniká nová nahrávka ve zchátralém kostele v severočeské Lobendavě.

Do evropské špičky vstoupil Jiří Bárta počátkem 90. let 20. století, když vyhrál významné hudební soutěže (Drážďany, Los Angeles a Beethovenův Hradec). Po ukončení pražské HAMU studoval v Kolíně nad Rýnem u Borise Pargamenščíkova. Je pravidelně zván na světové hudební festivaly (Salzburk, Praha, Bratislava, Edinburgh a další). Vystupuje pravidelně s Českou filharmonií, Berlínskými filharmoniky, Symfonickým orchestrem hlavního města Prahy FOK a dalšími orchestry. Hrává i s komorními soubory, nevyhýbá se ani spolupráci s jazzovými tělesy.

Ludmila Peterková versus Clarinettino Ondřeje Kukala

Setkání Ludmily Peterkové s Ondřejem Kukalem a jeho fenomenálním Clarinettinem očima Vladimíra Michálka.

Ludmila Peterková je laureátka mezinárodní soutěže Pražské jaro 1991. V současné době je profesorkou Pražské konzervatoře. Významné zahraniční koncerty absolvovala např. v roce 2005 v Japonsku, kde strávila tři čtvrtě roku. Japonští posluchači mohli v jejím podání vyslechnout Mozartův klarinetový koncert v Tokyu a Aichi Art Centru v Nagoyi s Nagojskou filharmonií. Virtuózní skladbu Clarinettino Peterkové věnoval skladatel a její přítel Ondřej Kukal v roce 1990. Je to pro ni velmi osobní skladba, která však vyžaduje sáhnout si až na strop technické zručnosti hráče.

Pavel Steidl versus Paganiniho Sonáty pro sólovou kytaru

Režisér Roman Vávra sleduje zápas Pavla Steidla s kytarovými sonátami houslového mága Niccola Paganiniho.

Pavel Steidl vystudoval pražskou konzervatoř, kde ho učili mimo jiné Milan Zelenka a Arnošt Sádlik a pražskou Akademii múzických umění, kde jej vedl uznávaný kytarový virtuos Štěpán Rak. Roku 1982 se stal vítězem soutěže Radio France de Paris, koncertoval ve více než třiceti zemích světa (Kanada, Kuba, Španělsko, Polsko, Rakousko, Kostarika, Guatemala, Austrálie, Japonsko, Velká Británie, Mexiko a řada dalších). Nahrál mnoho skladeb světových i českých skladatelů z různých historických období i ze současnosti. Mimo jiné také sám komponuje a svými skladbami obohacuje svůj vlastní koncertní repertoár. Italský časopis Guitart zařadil jeho jméno mezi osm nejdůležitějších světových kytaristů roku 2003, o dva roky později obdržel cenu Classical Guitar Award 2005.

Martin Kasík versus Toccata Klementa Slavického

Zdeněk Jiráský sleduje cestu klavíristy Martina Kasíka k Toccatě Klementa Slavického.

Martin Kasík se stal v roce 1999 vítězem jedné z nejprestižnějších světových soutěží Young Concert Artists Competition v New Yorku. Klavírní hře se věnuje od čtyř let. Studoval Janáčkovu konzervatoř v Ostravě pod vedením Mgr. Moniky Tugedliebové a AMU v Praze ve třídě prof. Ivana Klánského. Koncertoval v řadě prestižních koncertních sálů Evropy, Spojených států amerických (Weill Recital Hall at Carnegie Hall, Alice Tully Hall a Avery Fisher Hall), Japonska (Tokyo Suntory Hall), Tai – Wanu (Philharmonic Hall) Singapuru (Singapore Victoria Concert Hall). Jako sólista vystupoval mj. s Chicago Symphony Orchestra, Minneapolis Symphony Orchestra, DSO Berlin, Tonhalle-Orchester Zürich, Stuttgarter Philharmoniker, Rotterdams Philharmonisch, Helsingin kaupunginorkesteri. Pravidelně spolupracuje s Českou filharmonií a Symfonickým orchestrem hl. města Prahy FOK, se kterými podnikl turné po USA a Japonsku. V roce 2008 se stal prezidentem Chopinova festivalu v Mariánských Lázních. Od roku 2009 vyučuje na pražské konzervatoři. Jako pedagog působí rovněž na Akademii múzických umění v Praze. Vydal dvanáct CD ve spolupráci se společnostmi Supraphon a ArcoDiva.

Josef Špaček versus Balada Eugena Ysaye

Režisérka Markéta Ekrt Válková sleduje zápas fenomenálního houslisty a vášnivého fotbalisty Josefa Špačka s Baladou Eugena Ysaye.

Josef Špaček studoval v Praze na konzervatoři u profesora Jaroslava Foltýna. Dále pokračoval na prestižním Curtis Institute of Music ve Filadelfii pod vedením Idy Kavafian, Jaimeho Lareda a Shmuela Askhenasiho. Svá studia zakončil ve třídě Itzhaka Perlmana na newyorské Juilliard School. V červnu 2009 vyhrál na Novém Zélandu Mezinárodní houslovou soutěž Michaela Hilla, rok předtím získal na Mezinárodní soutěži Carla Nielsena třetí cenu a také cenu poroty mladých. Od sezony 2011/2012 působí jako koncertní mistr České filharmonie a vedle této prestižní role úspěšně pokračuje v sólové kariéře.

Kateřina Javůrková versus Winterreise Krzysztofa Pendereckého

Hornistka Kateřina Javůrková a její cesta k prvnímu samostatnému koncertu s velkým orchestrem očima Theodory Remundové.

Hornistka Kateřina Javůrková je jednou z nejnadanějších interpretek mladé generace. Členka Pražské komorní filharmonie na sebe již od útlých let upozorňovala na národních a mezinárodních kláních, kde získávala nejvyšší ocenění. Vloni se stala laureátkou a vítězkou Mezinárodní interpretační soutěže Pražské Jaro 2013. Od roku 2011 studuje na Akademii múzických umění v Praze u Zdeňka Divokého a Radka Baboráka. Během studií se zúčastnila stáže na Conservatoire Nationale Supérieur de Musique et Danse Paris ve třídě prof. Andrého Cazaleta. Je vítězkou několika mezinárodních interpretačních soutěží (Mezinárodní žesťová soutěž v Brně, Mezinárodní soutěž „Federico II di Svevia“ v Itálii (2011), absolutní vítězka Mezinárodní interpretační soutěže lesního rohu Moravský podzim 2011, 1. cena a titulu laureáta mezinárodní interpretační soutěže Pražské Jaro 2013.) Sólově vystupovala s Pražskou komorní filharmonií, Komorním orchestrem pražských symfoniků a Karlovarským symfonickým orchestrem. V komorní oblasti působí v dechovém kvintetu Belfiato Quintet. S tímto souborem získala 3. cenu na 6. Mezinárodní soutěži dechových kvintetů „Henri Tomasi“ ve francouzské Marseille. Kateřina se v dokumentu připravuje na svůj první sólový koncert. Je jím Zimní cesta pro francouzský roh a orchestr Krzysztofa Pendereckého, který odehrála na Pražském jaru 2014.

Autor námětu, scénář: Milan Tesař

Dramaturgie: Jana Strýčková

Režie: Theodora Remundová, Vladimír Michálek, Markéta Ekrt Válková, Jakub Sommer, Roman Vávra, Zdeněk Jiráský

Kamera: Jiří Zykmund, Jan Baset Střítežský, David Cysař, Vladimír Smutný, Roman Vávra, Martin Čech.

Kreativní producentka: Kateřina Ondřejková